FALAKATA COLLEGE

Test Examination 2019-20

Subject - Sanskrit (Hons.)

Paper : V+VI

Full Marks - 100 | Time - 4 hrs.

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम् (एकस्योत्तरं संस्कृतभाषया प्रदेयम्) : 7x2=14

क. दण्डीमतानुसारेण काव्यकारणमालोच्यताम् ।

ख. कतिगुणाः दण्डिना स्वीकृताः ? तेषां विषये विशदालोच्यताम् ।

ग. दण्डिनः मतानुसारेण काव्यं कतिविधम् ? स्वविस्तारमालोच्यताम् ।

घ. कथा-आख्यायिकयोः भेदमालोच्यताम् ।

2. व्याख्या करणीया (एकस्य) : 5x1=5

क. इह शिष्टानुशिष्टानां शिष्टानामपि सर्वथा ।
वाचामेव प्रसादेन लोकयात्रा प्रवर्तते ।

ख. गौर्गौः कामदुघा सम्यक् प्रयुक्ता मर्यते वुधैः ।
दुष्प्रयुक्ता पुनर्गैत्वं प्रयोक्तुः सैव शंसति ।।

ग. गुणदोषानशास्त्रज्ञः कथं विभजते जनः ।
किमन्धास्याधिकारोऽस्ति रूप भदोपलब्धिषु ।।

3 सलक्षणं सोदाहरणं च आलोच्यताम् (द्वयोः) : 4x2=8

तुल्ययोगिता, समासोक्तिः, विशोषाक्तिः, काम्यालिंगः, अप्रस्तुत प्रशंसा, उपमा, रूपकम्

4 प्रकमलंकारमवलम्व्य संक्षिप्तः प्रबन्धः लिख्यताम् : 8x1=8

अनुप्रासः, अतिशायोक्तिः, निदर्शना, श्लेषः

5 टिप्पणी कार्या (द्वयोः) : 5x2=10

भामहः, भरतः, आनन्दवर्धनः, कुन्तकः, दण्डी, विश्वनाथः, मम्मटः, वामनः

6 एकस्योत्तरं प्रदेयम् : 8x1=8

क. भट्टिकाव्यस्य द्वितीयसर्गानुसारं रामचन्द्रेन मारीचवधवृत्तान्त-मालोच्यताम् ।

ख. कथं भट्टिकाव्यम् उदाहरणकाव्यमित्युच्यते ? आलोच्यताम् ।

ग. भट्टेः रचनाशैलीविषये आलोच्यताम् ।

घ. श्रीरामचन्द्रस्य ऋषिविश्वामित्रस्य आश्रमगमनकालवर्णना आलोच्यताम् ।

7 प्रश्नद्वयस्योत्तरं प्रदेयम् : 8x2=16

क. बौद्धदर्शनस्य कति सम्प्रदायाः ? तेषां सविशदमालोच्यताम् ।

ख. को नाम योगः ? योगस्य कति अंगानि ? तेषां स्वविस्तारंमालोच्यताम् ।

ग. भारतीयदर्शने वैशेषिकदर्शनं विषये आलोच्यताम् ।

घ. भारतीयदर्शने न्यायदर्शनं विषये आलोच्यताम् ।
ङ. भारतीयदर्शने ईश्वरस्यस्वरूपं विषये सम्यगालोच्सताम् ।

8 <u>प्रश्नद्वयं समाधेयम् :</u> 8x2=16

क. अन्तंभट्टकृतं विशेषलक्षणं विषये विशदमालोच्यताम् ।
ख. अन्तंभट्टकृत - सन्निकर्षविषये सम्यगालोच्यताम् ।
ग. अन्तंभट्टकृत - हेत्वाभासः विषये विशदमालोच्यताम् ।
घ. अन्तंभट्टकृत - अनुमान-विषये विशदमालोच्यताम् ।
ङ. अन्तंभट्टकृत - कारणम् विषये विशदमालोच्यताम् ।

9 <u>वैधतां निरूपयत (द्वयोः)</u> $2^1/_2$x2=5

क. गगनारविन्दं सुरभि अरविन्दत्वात् ।
ख. ह्रदो वह्निरनुष्पो द्रव्यत्वात् ।
घ. शब्दो नित्यः शब्दत्वात् ।
ङ. वायुः द्रव्यं चाक्षुषत्वात् ।

10 <u>प्रञ्चप्रश्नाः समाधेषा :</u> 5x2=10

क. पुँथिसंरक्षणविषये कानि नियमानि सन्ति, विशदालोच्यताम् ।
ख. वंगदेशो पुँथिचर्चाविषये आलोच्यताम् ।
ग. का नाम पुँथिविद्या ?
घ. पुष्पिका विषये आलोच्यताम् ।
ङ. संस्कृतपुँथेः कालनिणर्यमालोच्यताम् ।
च. अनुसन्धानमूलकं पद्ध्यतिविषये आलोच्यताम् ।
छ. पाण्डुलिपिसंरक्षणे राष्ट्रीय-पाण्डुलिपि मिशरनस्य उद्योगं विषये आलोच्यताम् (NMM)
ज. पुँथिविद्यायाः सामाजिक चित्रमालोच्यताम् ।

FALAKATA COLLEGE
Test Examination 2019-20
Subject - Sanskrit (Hons.)
Paper : VII+VIII

Full Marks - 100 Time - 4 hrs.

1. हिरण्यगर्भसुक्ते प्रतिफलितं दार्शनिकतत्त्वमालोच्यताम् । 10x1=10

अथवा,

संज्ञानसुक्तस्य सामाजिकगुरूत्वमालोच्यताम् ।

2. द्वयोः टीका प्रदेया: 3x2=6

स्विष्टकृत्, याग, आधान, याज्या, विनियोग, तृच्, सवन्

3. मनुमत्स्यकथा कुत्र दृश्यते ? तदुपाख्यानमालोच्यताम् । 10x1=10

अथवा

शुनःशेपोपाख्यानं कुत्र दृश्यते ? तदुपाक्ष्यानं बिषये विशदमालोच्यताम् ।

4. वृहदारण्यकोपनिषदनुसृत्यः जीवात्मनः स्वरुपमालोच्यताम् । 10x1=10

अथवा,

याज्ञल्क्येन सह मैत्रेय्या दार्शनिकयोपकथनमालोच्यताम् ।

अथवा,

उपनिषदस्य मूलतत्त्वमालोच्यताम् ।

5. एका व्यख्या कार्या : 5x1=5

क. योनाहं नामृता स्याम् किमहं तेन कुर्याम् ।

ख. अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते ।
ततो भूयः इव ते तमो य उ विद्यायां रताः ।।

ग. यहैतमनुपश्यत्यात्मानं देवमञ्जसा ।
ईशानं भूतभव्यस्य न ततो विजुगुत्सते ।।

घ. आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्य मन्तवयो निधिध्यासितव्यः ।

6 वैदिकसाहित्य तुमर्थप्रत्ययः अथवा लेट् प्रयोगस्य अथवा क्रियापद अथवा समासस्य विषये विशदमालोच्यताम् । 10x1=10

7 द्वयोर्व्यारिणिकी व्याख्या कार्या : 3x2=6

कविक्रतुः, दिवेदिवे, ईड़े, रलधातमम्, दीदिविम्, सूपायनः, कीरवत्तमम्

8 अथर्ववेदस्य भुमिसुक्तानुसारेण पृथिव्याः सौनदर्यमालोच्यताम् 10x1=10

अथवा,

आंगलभाषया वंगभाषया वा अनुद्यताम् (द्वयौः) 5x2=10

क. अग्निः पूर्वेभित्रृषिभि –

रीड्यो नूतनैरूत ।
स देवान् एह वक्षति ।।

ख. समानी बः आकुतिः समाना हृदयानि वः ।
समानमस्तु वो मनो यथा बः सुसहासति ।।

ग. हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
स दाधार पृथिवीं दह्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधोम ।।

घ. चरन् वै मधुविन्दाति चरन् स्वादुमुदुम्बरम् ।
सूर्यस्य पश्य श्रेमाणं यो न तन्द्रयते चरंश्चरैवेति ।।

9 अधोलिखितेषु सूत्रेषु द्वयोः व्याख्या कार्या : 3x2=6

पष्टीचानादते, रूच्यर्थानांप्रीयमाणः,
भावेसप्तमी, क्तस्य च वर्तमाने,
स्पृहेरीप्सितः, ध्रुवमुयायेऽपादानम्

10 व्याख्या कार्या (द्वयोः) 4x2=8

सहसुपा, संख्यावंशेन, द्विगुरेकवचनम्, शेषो वहव्रीहिः,
चतुर्थीतदथार्थवलिहितसुखरक्षितैः

11 एकं प्रश्नं समाधेयम् : 10x1=10

क. को नाम ध्वनियमः ? ग्रीम-ध्वनिनियमः सम्यग् आलोच्यताम् ।
ख. संस्कृतार्यभाषायाः स्तरविषये आलोच्यताम् ।
ग. इन्दोयुरोपीय भाषागोष्ठीप्रसंगे विशदमालोच्यताम् ।
घ. भनरिमहोहयस्य ध्वनिसूत्रस्य वेशिष्ठ्यमा लोच्यताम्

12. देवभाषया देवनागरीलिप्याञ्च कमप्येकमाधारीकृत्य निबन्धमेकं लेखनीयम् : 9x1=9

क. संस्कृतभाषया उपयोगिता
ख. उध्यमेन हि सिध्यन्ति कार्यानि न हि मनोरथैः ।
ग. ग्रन्थमेला
घ. परिवेशदूषणं: तत्प्रतिकारश्च ।
ङ. देशभ्रमणम्
च. तव प्रियकविः
छ. देशभक्तिः ।
ज. जनजीवने विज्ञानस्य प्रभावम् ।